

Připravovaný zákon o dávce sociální pomoci by mohl přinést občanům v tíživé situaci nepřiměřeně tvrdé důsledky. Ombudsman vystoupil na Výboru pro sociální politiku

16.1.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Záměrem připravovaného zákona je zjednodušit systém sociálních dávek. Čtyři stávající dávky (přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) by měla nahradit jedna dávka zastřešující. To pro žadatele v praxi znamená podání jedné žádosti namísto současných čtyř. Podle tvůrců návrhu by nová pravidla také měla domácnosti motivovat k aktivnímu zlepšení vlastní životní situace.

Ombudsman Stanislav Křeček však upozorňuje na možná úskalí: „Podporuji záměr zjednodušení dávek. Zároveň je však třeba ohlídat, aby nová právní úprava nedopadla nepříznivě na ohrožené skupiny. K návrhu zákona jsme uplatnili téměř 50 připomínek, Ministerstvo práce a sociálních věcí plně nebo částečně akceptovalo více než třetinu z nich. Přesto považujeme některé body za nedořešené.“ Poslankyním a poslancům připomněl, že se jedná zejména o podmínění složky na bydlení a dítě pracovní aktivitou dospělých členů rodiny a o definici zranitelných skupin.

Požadavek na pracovní aktivitu dospělých jako předpoklad pro přidělení dávek znamená zpřísnění stávajících právních předpisů. Dříve byly obě dávky odvozeny jen od příjmu osoby bez dalších podmínek. Nyní by mělo platit, že pokud žije v domácnosti dospělá pracovně neaktivní osoba, dojde ke krácení poměrné částky určené na bydlení a úplnému odnětí částky na dítě. To však považuje Stanislav Křeček za nepřiměřeně tvrdé.

Připomínky ombudsmana trvají také k vymezení zranitelné skupiny. Jako mezní věk seniorů je plánováno 68 let, ombudsman jej však navrhuje o tři roky snížit. V právním řádu se totiž jedná o obecně uznávanou hranici poklesu pracovní schopnosti. Dále prosazuje, aby za zranitelné byli považováni osamělí rodiče pečující nejméně o dvě děti do 15 let věku. Podobně je tomu i v oblasti zdravotního pojištění.

Zařazení žadatele mezi zranitelné osoby znamená, že dosáhnou na zvýhodnění v podobě vyšších uznatelných nákladů na bydlení. Zároveň se u nich pro dávku neposuzuje pracovní aktivita.

Ombudsman uvítal, že Výbor pro sociální politiku včerejší projednávání návrhu zákona přerušil, aby dal více prostoru pro zhodnocení dopadů zákona na cílové skupiny a diskusi o zamýšlených pozměňovacích návrzích.

Dalším tématem, se kterým ombudsman na Výboru pro sociální politiku vystoupil, bylo odškodňování nezákonných sterilizací: „Ministerstvo zdravotnictví postupně plní příslibené kroky, zejména informuje žadatelky o aktuálním stavu jejich žádostí a přehodnocuje zamítnuté žádosti. Poslanecká sněmovna má nyní v rukou návrhy na prodloužení lhůty k podání žádosti o odškodnění, které plně podporuji.“

https://www.ochrance.cz/aktualne/pripravovany_zakon_o_davce_socialni_pomoci_by_mohl_prinest_obcanum_v_tizive_situaci_neprimerene_tvrde_dusledky-

[ombudsman vystoupil na vyboru pro socialni politiku](#)